

Bag statens sødme er der en brutal realitet

»I takt med fine politiske hensigtserklæringer og storstilede statslige indsatser om et trygt, sikkert og stabilt børneliv for alle børn og deres familier, er det blevet stadig mere køligt og til tider uværdigt at være forældre og barn i vores land,« skriver psykolog Lis Jønsson.

Der har gennem en årrække blæst en kold vind hen over landets børn og familier og i særdeleshed de børn og familier, som er særligt udsatte. I takt med fine politiske hensigtserklæringer og storstilede statslige indsatser om et trygt, sikkert og stabilt børneliv for alle børn og deres familier, er det blevet stadig mere køligt og til tider uværdigt at være forældre og barn i vores land.

For mig som professionel arbejdende psykolog gennem et langt arbejdsliv har kulden betydet, at det er blevet tiltagende vanskeligere at arbejde uhildet og med værdighed overfor klienterne.

Jeg har længe tænkt over, hvad det er for en kold vind, som er kommet snigende. For når jeg som familie- og børnepsykolog er ude blandt ansatte i kommunale socialforvaltninger, skoler, daginstitutioner, dagtilbud og plejefamilier, så oplever jeg oftest stor forståelse, faglighed, og medmenneskelighed.

Jeg er nået frem til den konklusion, at kulden først og fremmest kommer fra dig, kære stat, og den måde, som du tænker om og laver love for børn og familier. På overfladen velmenende, men reelt brutal I takt med større viden om betydningen af en sikker og tryk barndom med stabilitet, forudsigelighed og faste rammer, så er dine tiltag som stat øget i kompleksitet og i hastighed.

Du har indført love og udarbejdet bekendtgørelser, hvor du skriver om vore børns bedste. Du har skrevet vejledninger og retningslinjer, som anviser, hvordan vi som en del af et statsligt og kommunalt system bør agere som professionelle, når vi har børns trivsel for øje. På overfladen er din tænkning velmenende og venlig, men tager vi et spadestik dybere, er den kynisk og brutal.

Du har som stat i den ene ende skabt en lovgivning, som fastslår, at støtten til børn og unge med et særligt behov skal være tidlig og helhedsorienteret, så problemer så vidt muligt kan forebygges og afhjælpes i hjemmet eller det nære miljø.

I den anden ende af skalaen har du indført tvangsadoptionsloven, hvor barnet kan lægges op til adoption, hvis det er sandsynliggjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet.

Staten taler med to tunger

I den ene lovgivning vægter du barnets tilknytning til forældrene og troen på udvikling i relationen mellem forældre og børn.

Du har en tro på, at med den rette indsats kan barnet og forældrene understøttes i et godt nok forældreskab, hvis forældrene vil forandring og udvikling med barnets perspektiv for øje. Indsatsen kan variere fra kompenserende hjælp til anbringelse af barnet et andet sted end hjemme. I den anden lovgivning kapper du alle barnets tråde til forældrene og slægten.

Du tror ikke på en udvikling mellem forældre, slægt og barnet. Forældrenes omsorgsevne er definitivt dømt ude. De er dumpet.

Som stat vurderer du, at det ikke har nogen værdi at bevare barnets forhold til sine forældre, endsige give barnet mulighed for at få sit eget perspektiv på sine forældre.

Barnets rettigheder er visse børns rettigheder

Det må barnet til gengæld i Barnets Reform, dog kun nogle gange. Barnet har her fået sin helt egen lov med mange rettigheder.

Disse rettigheder afspejler imidlertid stadig modsatrettede strømninger og en faglig slingrekurs.

Eksempelvis kan barnet, når det er fyldt ti år, klage til Ankestyrelsen over en afgørelse om anbringelse, hjembringelse eller ændret anbringelsessted, mens det (tvangs) bortadopterede barn på ti år ingen selvstændige rettigheder har til at søge tilbage til sine rødder.

Jeg har i flere år forsøgt at navigere indenfor denne lovgivning. Men på nogle områder er det umuligt. Feltet er blevet et krydspres af modsatrettet kommunikation, og det er ofte ikke længere muligt at overholde psykologloven om at arbejde uhildet og samvittighedsfuldt og leve op til de etiske principper for nordiske psykologer.

Uhildet betyder så tæt på noget objektivt som muligt. Men når du som stat taler med to tunger, er det vanskeligt at udføre sit psykologarbejde uhildet.

Tilliden nedbrydes ved truslen om brud Helt konkret kan det vise sig ved, at forældre, der skal igennem en forældrekompetenceundersøgelse, ikke har tillid til og tryghed ved et kommunalt system.

Det bunder i, at det kommunale system i sig selv rummer lovgivningens modsætning.

Med den ene hånd udtrykkes åbenhed og villighed i forhold til at støtte familien og med den anden hånd forvaltes magten til at indstille til tvangsbortadoption.

Manglende tillid og tryghed i en undersøgelse sætter spørgsmålstegn ved en undersøgelses uhildethed. Mange af de forældre, som jeg har talt med og undersøgt, fortæller, at de er meget bange for at dumpe som forældre. De har fået den opfattelse, at hvis de dumper en intelligenstest eller en personlighedstest, så er løbet kørt for dem som forældre.

At arbejde etisk betyder, at vi respekterer ethvert menneskes rettigheder, værdighed og integritet og arbejder for at fremme udviklingen heraf. Vi skal som psykologer tilmed beskytte vore klienter mod uhensigtsmæssig intervention. Det bliver en umulig opgave, når vi som stat skaber et aktivt skadeligt tilknytningsbrud både for forældre og ikke mindst for barnet. Respekter at børn og forældre er forbundne

Tiden fordrer psykologfaglighed og faglig stringens. Psykologfaglighed er at have relationens nødvendighed for artens overlevelse i centrum for forældreskabet. Barnet udvikler sig i en relaterende omverden fra dets undfangelse.

Der er tale om en gensidighed i udviklingen. Barnet bor i forældrene og forældrene bor i barnet, mens barnet udvikler sig.

Ved fødslen har barnet allerede en historie, fordi der er en livsnerve mellem forældrene og barnet. Forældrene har skænket barnet livet, og moderen har båret barnet (i langt de fleste tilfælde).

Barnet og forældrene er således forbundet fra undfangelsen og en værdig behandling ud fra såvel forældrene som barnets perspektiv er at respektere forbundetheden. Der er tale om et bånd mellem barnet og dets forældre, uanset hvad forældrene gør og magter.

For båndet findes, både når der er tale om dårligt forældreskab og skadeligt forældreskab. Dårligt forældreskab og skadeligt forældreskab kan vi konstatere og gøre noget ved ud fra barnets perspektiv, og som det rige samfund vi er.

Udviklingsmulighederne er til stede, men det er en helt anden historie.

Ikke alle er gennemsnitlige middelklassefamilier

Der vil altid være forældre, som ikke kan drage tilstrækkelig fysisk og psykisk omsorg for deres barn, mens det vokser op. Men retten til at definere, om vi kan kalde os forældre eller ej, ligger ikke i dine hænder, kære stat.

I din afmagt overfor det faktum, at ikke alle børn vokser op i en gennemsnitlig middelklassefamilie, ser det ud til, at du har strammet grebet og begivet dig ud på veje, hvor selv engle ikke tør gå. Og sat på spidsen har du ikke ligefrem selv som stat rene hænder. Din egen historie som far og mor for vores børn rummer en historie om alvorlige fysiske og psykiske overgreb.

Staten kan aldrig erstatte forældreskabet, men den kan i sin lovgivning om børn og forældre tage højde for den faglige viden om barnets og forældrenes forbundethed og væren i verden. Det vil betyde, at du, kære stat, for alvor tager løftet om tryghed og de varme hænder alvorligt, og ikke som nu

etablerer en kynisk og brutal realitet for de forældre, som af den ene eller grund har svært ved forældreskabet.

Det er derfor, der blæser en kold vind hen over landets familier og børn, og i særdeleshed de udsatte børn og deres familier.

Lis Jønsson er psykolog med speciale i børn og familier